

EUROPEAN REFORMS BULLETIN 2020 No 4

European Reforms Bulletin

2020

scientific peer-reviewed journal

No. 4

Founded and edited by Centre for European Reforms Studies, a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg (Registre de commerce et des sociétés, Luxembourg, F 10.340, siège social: L-1541 Luxembourg, 36, boulevard de la Fraternité).

Tel.: +352661261668

e-mail: bulletin@email.lu

http://cers.eu.pn/bulletin.html

Editorial board: Yeskov S. (D.Sc., Assoc. Prof., Luxembourg, editor-in-chief), Zaiets O. (PhD, Assoc. Prof., Luxembourg, deputy editor), Dymarskii Ia. (D.Sc., Prof., Russian Federation), Kaluzhnyi R. (D.Sc., Prof., Ukraine), Karchevskiy N. (D.Sc., Prof., Ukraine), Korystin O. (D.Sc., Prof., Ukraine), Kretova A. (PhD, Russian Federation), Nedodaieva N. (D.Sc., Prof., Israel), Rozovskiy B. (D.Sc., Prof., Ukraine), Zablodska I. (D.Sc., Prof., Ukraine).

European Reforms Bulletin is an international, multilingual (English, Ukrainian, Russian), scholarly, peer-reviewed journal, which aims to publish the highest quality research material, both practical and theoretical, and appeal to a wide audience. It is an official bulletin of the Centre for European Reforms Studies and is published 4 times a year (quarterly). It includes articles related to legal and economic issues of reforms in European Union and Europe-oriented countries, including efficiency and experience of these reforms, comparative studies on all disciplines of law, cross-disciplinary legal and economic studies, and also educational issues. It welcomes manuscripts from all over the world, in particular from countries which made European choice recently. It accepts articles from professional academics, researchers, experts, practitioners and PhD students.

Responsibility for the accuracy of bibliographic citations, quotations, data, facts, private names, enterprises, organizations, institutions and government bodies titles, geographical locations etc. lies entirely with authors. All the articles are published in author's edition. Authors must accept full responsibility for the factual accuracy of the data presented and should obtain any authorization necessary for publication. The editorial board and the Centre for European Reforms Studies do not always share the views and thoughts expressed in the articles.

The editorial board reserves the right to refuse any material for publication and advises that authors should retain copies of submitted manuscripts and correspondence as material cannot be returned. Final decision about acceptance or rejection rests with the editor-in-chief and editorial board. By submitting an article for publication author declares that the submitted work is original and not being considered elsewhere for publication and has not been published before.

Recommended for publication by the Centre for European Reforms Studies (protocol of the general meeting No. 11 24.12.2020)

© European Reforms Bulletin, 2020

© Authors of articles, 2020

Table of contents

Bernatskyi O. Some Aspects of Administrative Legal Relations in the Field of Academic Integrity	2
Bernaz P.V., Lutsuk R.P. Special Knowledge as a Tool of Proof During the Investigation of Criminal Proceedings on the Facts of Road Accidents	7
Bidey A.N., Tuntula A.S. Theorylogy of Criminalistics and Ordistics (Theory of Operational investigative activities)	12
Fedchyshyn A. Competence of Experts of the Arbitration Court and International Commercial Arbitration and Their Right to Resolve Legal Issues	17
Fedoronchuk I.V. Actual Issues of Determination of Interference in the Activities of an Advocate or Representative of a Person	23
Fedorov I., Prodanets N. About the Participation of Underage Suspects in Investigative Actions in the Mode of Videoconference, as well as the Use, in this Regard, of Tactical Techniques for Detecting False Testimony and Ways to Overcome Them	30
Golenko I. Regarding Some Guarantees of the Legal Status of a Passenger-Privileged Under a Contract of Carriage of a Passenger by Roa	35
Galona I.I. Some Problems of Criminal Responsibility for Human Trafficking	40
Gorban E. The concept of algorithmization of the management decision-making process	46
Haychenko A.V. State Executor as a Subject of Enforcement of Court Decisions and Decisions of Other Bodies	51
Kalaianov D., Bokshorn A. Evolution of Scientific Views on the Contradictory Nature of Taxes	57
Kopersak D.V. Special Pre-trial Investigation of Criminal Offenses in Ukraine «in Absentia»	62
Kozariychuk D.V. Certain Aspects of Ensuring the Rights of the Person in the Application of Compulsory Medical Measures	66
Lebedieva H. The Right to Creativity and the Interests of Individuals: Definition of Relationship and Interaction	70
Martinenok D.M. Criminal Groups of Paramilitary Type: Essence and Signs	76
Moiseenko V.V. Special Criminological Measures to Prevent Criminal Offense in the Sphere of Economic Activity	81
Pidpaly V.V. Theoretical Bases of Formation of Technique Investigation Theft in a Big City	87
Prystinska K. The Process of Formation of Legal Signs of Drugs and Psychotropic Substances	91
Rudnichenko O. Organization of Interaction of Investigators with Employees of Operative Divisions and Other Subjects in Investigation of Illegal Imprisonment or Kidnapping	96
Shved A.Y. Legal Protection of the Foundations of the Constitutional Order	102
Skliarenko I. Public legal disputes in communal property management: essence and administrative-procedural features	108
Silnitsky I.V. Features of Collection and Submission by the Party Protection of Evidence Related to the Conduct of Forensic Examinations in Criminal Proceedings	114
Tarasiuk Yu. Problem of Determining the Place of Administrative and Legal Norms in the System of Legal Bases of Housing Construction	118
Tikhonov S.V., Semenyshyna-Figol B.M. Cooperation Between Ukrainian National Police Operational Units in Fights Against Criminal Offenses	124
Tokarieva K. Ukrainian Trends in the Application of Mediation in Public and Legal Relations	128
Truba V. I. Genesis of the Procedure of Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards Within Civil Procedural Law: Features of Implementation of the New York Convention 1958 in Ukraine	134
Tsekhan D.M. Crime Infrastructure in Prison	139
Veselovska N.O. Characteristics of the Criminal Person Who Involves Juveniles in Illegal Activity	143
Teteriatnyk H.K. Features of Court Proceedings in Emergency Legal Regimes	148

EVOLUTION OF SCIENTIFIC VIEWS ON THE CONTRADICTORY NATURE OF TAXES

Dmitro Kalaainov

Doctor of Law, Professor
Head of the Department of State and Legal Disciplines
Odesa State University of Internal Affairs, Odesa, Ukraine

Anastasia Bokshorn

postgraduate student at the Department of administrative law and administrative process
Odesa State University of Internal Affairs,
Lecturer of the Department of State and Legal Disciplines
Odesa State University of Internal Affairs, Odesa, Ukraine
Legal Adviser LLC "GIDROHAUS"
e-mail: boksgorn1996@gmail.com

Abstract. The article attempts to reveal the essence of taxes and their legal nature at various stages of human existence. The authors analyzed various points of view of domestic and foreign scientists in the field of economic content of taxes, social fairness of taxation, as well as the need for their existence through the prism of public utility.

Keywords: taxes, taxation, essence of taxes, inconsistency of taxation, history of taxes.

Постановка проблеми. Питання вдосконалення законодавства, направлено на регулювання податкових відносин в Україні не втрачає своєї актуальності. Задля підвищення ефективності такого реформування варто перш за все подбати про чітку визначеність основних правових категорій, понять та термінів. Це сприятиме покращенню якості як науково-теоретичного мислення, так і процесу нормотворення у галузі податкового права, а також однозначності у правозастосовній діяльності органів публічної адміністрації. Перш за все варто зупинитися на проведенні термінознавчого дослідження поняття “податок”. Феномен інститутів оподаткування, як продукт цивілізаційного розвитку суспільства, піддавався еволюції разом із суспільними відносинами. Це знайшло своє відображення у філософських та правових уявленнях про податки, наукова думка про які пройшла своєрідну еволюцію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сутності податків та їх правової природи за багатовікову історію існування людства фрагментарно висвітлювалися у наукових працях та філософських трактатах багатьох як зарубіжних, так і вітчизняних вчених. Основоположниками для подальших досліджень були Аристотель, Платон, Тома Аквінський, Адам Сміт, Нікколо Маккіавеллі, Франческо Гвічардіні, Френсіс Бекон та інші.

Серед вчених варто згадати таких відомих діячів науки, як Боднарук Ю.В., Воронова Л.К., Графський В.Г., Дьомін О.В., Кропоткін П.О., Кучерявенко М.П., Липка О.І., Павленко В.Л., Ярошенко Ф.О. та інших.

Мета дослідження: визначення сутності податків у суспільстві на різних етапах державотворення.

Виклад основного матеріалу. Наукова думка про податки має багатовікову історію, а ключовим завданням її розвитку на певному етапі еволюції є їх обов'язкова орієнтація на завдання, що є першочерговими для держави в той чи інший історичний період. Перші згадки про існування податків можна віднайти у працях мислителів Близького Сходу та в манускриптах древніх єгиптян. Право збирати податки та здійснювати це за принципом справедливості відображено у Главі VII Законів Ману (II ст. до н. е. – I ст. до н. е.) [9, С. 98]. Для цього періоду характерним є догматичне сприйняття навколишнього світу. Наприклад, іудеї керувалися догмою, що все на землі належить Богові, що в свою чергу дало підстави іудейським правителям та жерцям як його представникам на землі накладати повинності за власним розсудом без жодних обмежень. Дещо пізніше у п'ятикнижжі Мойсея було визначено, що Богу належить десятина. Обов'язок ділитись частиною майна в користь держави, знайшов своє відображення в біблійних історіях та притчах: «віддайте ж кесарю кесарево, а Богу Боже» (Євангеліє від Матвія, 22:22, 21). Це в подальшому стало основою фінансової діяльності Християнської Церкви. Однак догматичний зміст фіску зберіг своє значення і надалі.

Стародавній Рим та давньогрецькі міста-держави використовували важелі фіску винятково через призму прагматичного характеру. Платонівські ідеї характеризували податки, як шляхетний обов'язок вільної людини перед державою, який відрізняв її від раба [3, С.27]. Аристотель розглядав податки як обов'язок вільного громадянина перед державою ділитись надлишковим майном в обмін на захист

державою прав та свобод [2, С.578-579]. На думку О.В. Колесникова, Д.І. Бойка та О.О. Коковіхіна вільним афініям було властиво вносити добровільні пожертви, а не податки, оскільки останні несуть на собі своєрідне тавро рабства, а, отже, принижують гідність людини [12, С.18]. Римський філософ Агриппа (II-I ст. до н.е) сучасник імператора Августа (Октавіана) пояснював податки як обов'язковий атрибут держави, своєрідною платою громадян за користування благами, які надає йому держава [7, С.74].

В численних публікаціях, дисертаційних дослідженнях, монографіях та підручниках з податкового права можна зустріти цитату відомого середньовічного церковного діяча і філософа Томи Аквінського, який висловився стосовно податків, що вони є «дозволеною формою грабунку». Однак автори, які цитують цей афоризм, подають його вирваним із контексту, видаючи судження філософа, який католицькою церквою визнаний святим, що оподаткування є чимось злочинним та гріховним. На нашу думку, цей мислитель говорив про інше. Він визнавав суспільну необхідність податків, незважаючи на їхній примусовий характер. Саме така філософія спостерігається з його праці «Сума теології» де автор тлумачив релігійний постулат «будь-яке зло може виникати з деякої благої причини» [1, С.828-831]. Помилкові судження з приводу висловлювань Аквінського про податки в подальшому знайшли свій розвиток літературі. Наприклад, в одному з видань тлумачного словника російської мови авторства С.І. Ожегова та Н.Ю. Шведової, значення дієслова «грабувати», поряд з іншими поясненнями, тлумачиться в переносному змісті як «обкладати податками» [18, С.142]. У пізньому середньовіччі на тезах Томи Аквінського, сформувалась більш стійка філософська концепція податків як «необхідного зла» до якого вдавались тимчасово, лише у разі крайньої необхідності, за наявності особливих умов, скрутного становища держави, якщо інших способів покриття видатків не було. Ця концепція проіснувала середини XVII ст. [26, С. 34].

Надалі, вже у часи первісного нагромадження капіталу завдяки працям меркантилістів, перші праці яких з'явилися в Італії, було сформовано новий підхід до сутності податків та їх ролі в державі. Н. Маккіавеллі, Ф. Гвічардіні, Дж. Ботеро та інші автори продовжили розвивати вчення Ф. Аквінського. Однак вони не засуджували легальне використання "надзвичайних" доходів, якими виступали податки.

Основним напрямом досліджень англійських філософів-економістів XVI-XVII ст. була проблема оптимізації оподаткування. Наприклад, Френсіс Бекон у трактаті «Досліди або настанови моральні й політичні» зазначав, що «податки, що справлені за згодою народу, не так послаблюють його мужність ... Йдеться зараз не про гаманець, а про серце. Подать, що справляється за згодою народу або без неї, може бути однакою для гаманців, але не однакою її дія на дух народу» [4].

Починаючи з другої половини XVIII ст., науковий світогляд формувался під впливом ідей французької школи фізіократів. Єдиним джерелом доходів вони визначали тільки власність на землю, як першооснову всього. Ф. Кене, А. Тюрго, О. Мірабо дійшли висновку щодо необхідності переходу від множинності податків до єдиного поземельного. Досягненням французької школи права були ще спроби визначення критеріїв справедливого оподаткування. Так, французький філософ Поль Анрі Гольбах у своїх творах «Про правителів», «Про свободу» та «Про політику взагалі» досить докладно розглядав питання оподаткування. Основними тезами його філософії податків було те, що індивід, для того щоб успішно трудитися, радіти та насолоджуватись щастям повинен поділитися частиною свого майна, щоб сприяти захисту решти його майна та мана інших осіб; податки справедливі лише тоді, коли їхні платники дали згоду підпорядкуватися стягувачам і використовуються строго по призначенню; незмінним мірилом справедливості податків є їхня суспільна користь; громадянин охоче платить податки, знаючи, що вони необхідні для підтримки дарує йому свій захист батьківщини [8, С.194-195, С.351-352].

Значним кроком у дослідженні податків стало зародження класичної політичної економії. Більшість дослідників феномену податків економістів, фінансистів та юристів вважають, що першим хто розкрив поняття «податок» був основоположник класичної економічної теорії Адам Сміт, який обґрунтовував його як тягар, що накладений державою і поданий у законі, що визначає його розмір та порядок сплати [11, С.8]. Сміт вважав податки платою підданих за послуги, що надаються їм державою [26, С.7].

З'ясовуючи сутність податків, не можна не зупинитися на дослідженні поглядів основоположника російської фінансової науки І.Х. Озерова. У своїй фундаментальній праці "Основи фінансової науки" він зазначає: "...податки – це обов'язкові платежі, що сплачуються підданими держави для виконання покладених на неї функцій" [19]. Наприкінці XIX ст. і на початку XX ст. з'явилася низка нових напрямів дослідження податків, зокрема маржиналізм або суб'єктивно-психологічна школа. Наприклад, Е. Сакс виводить сутність податків з поняття обміну між державою та юридичними й фізичними особами, наголошує при цьому на безеквівалентності такого обміну.

На сьогоднішній день поняття «податок» досліджується ученими різних наук, філософії, економіки, теорії фінансів, публічного управління. Природу та функції цього феномену активно вивчають чи не в усіх галузях права. Тож не дивно, що його сприймають по-різному, а відтак, ми зустрічаємо велику кількість різноманітних визначень. Багатоаспектні властивості податків як міждисциплінарної категорії обумовлюють різносторонні визначення цього поняття. Зокрема, О.П. Орлюк зазначає, що податок являє

собою з одного боку філософську й економічну категорію, а з іншого – одночасно виступає конкретною формою правових взаємовідносин, що закріплюються законодавством при наповненні доходами бюджетної системи. Далі автор публікації подає визначення з іншим формулюванням – податок, це конкретна форма примусового вилучення частини сукупного доходу суспільства до казни держави, яка відображає всі позитивні та негативні риси даного економічного простору і даної системи державного устрою та державного управління [20].

Загалом у сучасній літературі, присвяченій податкам, приводиться велика кількість різних визначень цього поняття. Однак найбільш влучними є ті, в яких підкреслюється, що податок це обов'язковий платіж. Наприклад, укладачі Великого енциклопедичного юридичного словника / за редакцією академіка НАН України Ю.С. Шемшученка пояснюють податок як обов'язковий платіж, що відповідно до ст.92 Конституції України встановлюється виключно законом, який сплачують юридичні та фізичні особи у порядку, розмірах та у строки, передбачені податковим законодавством [6, С.662]. А.С. Нечаев та О.В. Антипина вважають, що податок являє собою обов'язковий, індивідуально безвідплатний платіж, який стягується з юридичних і фізичних осіб у формі відчуження належних їм на праві власності, господарського відання або оперативного управління грошових коштів з метою фінансового забезпечення діяльності держави і органів влади всіх рівнів [17, С.74]. А.В. Перов та А.В. Толкушин під податком розуміють обов'язковий платіж що стягується на основі державного примусу і не носить характер покарання або компенсації [21, С.152]. Автори цього визначення вказують, що так слід розуміти податок в широкому сенсі. Однак, на нашу думку, таке судження є дискусійним, оскільки не відображає усі його сторони, більше того, обумовлюють низку додаткових питань: Якими суб'єктами здійснюється платіж? Хто забезпечує примус? Хто встановлює загальнообов'язковість такого платежу? Та інші.

К.Ю. Кутузова подає лаконічне визначення поняття «податок» – це обов'язковий безоплатний платіж (внесок), встановлений законодавством і здійснюваний платником у певному розмірі і в певний термін [14, С.163], яке також не можна назвати універсальним. О.А. Магопєць, досліджуючи сутність поняття «податок» з врахуванням його змістовних економічних характеристик, зазначає, що це є обов'язкові платежі, які законодавчо встановлюються державою, платяться всіма структурами держави, акумулюються в централізованих грошових фондах з метою перерозподілу частини вартості валового внутрішнього продукту і для фінансового забезпечення виконання державою покладених на неї функцій [16, С.167].

Найбільш вдале, на нашу думку, є визначення поняття «податок» сформульоване М.П. Кучеряєнком: податок – це форма примусового відчуження результатів діяльності суб'єктів, що реалізують свій податковий обов'язок, у державну чи комунальну власність, що надходить у бюджет відповідного рівня (чи цільовий фонд) на підставі закону (чи акта органу місцевого самоврядування) і виступає як обов'язковий, нецільовий, безумовний, безоплатний і безповоротний платіж [22, С.37]. Очевидно, що визначення розкриває усі правові сторони досліджуваної категорії, тож претендує на академічність.

В національному законодавстві України поняття «податок» було та є нормативно визначеним тривалий період.

Так, Закон Української РСР, а з 1994 року Закон України «Про систему оподаткування», у ч.1 ст.2 визначав, що під податком і збором (обов'язковим платежем) до бюджетів та до державних цільових фондів слід розуміти обов'язковий внесок до бюджету відповідного рівня або державного цільового фонду, здійснюваний платниками у порядку і на умовах, що визначаються законами України про оподаткування [24]. Таке формулювання поняття «податок», яке, як видно з цитованої норми права, було тотожним поняттю «збір», діяло до прийняття та набрання чинності 4.12.2010 Податковим кодексом України. Зазначений Кодекс розмежував поняття «збір» та «податок», визначивши останній як обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до цього Кодексу [23].

Нормативні та наукові визначення дають можливість виділити низку рис податку: обов'язковість; індивідуальна безоплатність; відчуженість засобів платежу, що належать платникам на праві власності, господарського відання чи оперативного управління; спрямованість на фінансування діяльності держави або муніципальних утворень [21, С.176]. Учений М. Н. Злобін визначає, що односторонність встановлення податків була і є виключною прерогативою держави, народ не може винести питання щодо податків навіть на референдум [10, С. 217]. Із таким визначенням важко не погодитись, оскільки таке суспільне явище як оподаткування із часів перших письмових згадок про нього і до теперішнього часу характеризується як сфера протиріч між суспільними та приватними інтересами. В.М.Чибинев, аналізуючи обмеження свободи людини в контексті відчуження власності на користь держави приходить до висновків, що сучасне уявлення про податки склалося під впливом історичного досвіду їх використання для примусового підпорядкування “простого люду” інтересам суверена (вождя, короля, царя) та пізніше — державно-владним інтересам [25, С. 47 - 49].

У податковому праві поняття податку і збору вживаються як схожі категорії, що перебувають у певному співвідношенні та є обов'язковими платежами податкового характеру. Всю сукупність податків і зборів, які становлять податкову систему, охоплює поняття обов'язкового платежу [15, С.126]. Тривалий час термінологічне закріплення цих двох понять здійснювала одна норма закону [24], про що ми зазначали вище. Такий стан у правовідносинах був суперечливим існуючій податковій практиці, оскільки фінансово-правовий характер цих обов'язкових платежів істотно відрізнявся між собою. Однак навіть розмежування категорій на законодавчому рівні не дозволяє повністю погодитись із відсутністю проблем на практиці.

Висновки. Підсумовуючи багатовіковий досвід дослідження місця й ролі податків у суспільстві представниками різних наукових шкіл можна зазначити, що у домінуючій більшості, хіба що за винятком праць філософів-анархістів [13, с.274-280], філософська думка представлена поглядами на податки як на суспільно-корисний засіб, направлений на забезпечення соціальних благ та добробуту людини. Як обов'язковий атрибут держави з позитивними для суспільної користі властивостями податки стали пояснюватись лексикографічною літературою, яка стала видаватись після розвалу Союзу РСР. Хоча у більш ранніх, усе ж таки, спостерігаються впливи марксистсько-ленінської теорії розвитку суспільства [5, с.378].

Із розвитком наукової думки, виробленням нових теорій, формуванням законодавчої бази питання розмежування складових елементів дохідної частини бюджетів усіх рівнів не втрачають своєї актуальності. Адже, сучасне законодавство апелює не тільки поняттям "податки", а й згадує такі категорії, як "збір", "платіж податкового характеру", "обов'язкові платежі" тощо.

References:

1. *Antolohiya myrovoi fylosofyy: v 4 t. T. 1. Ch. 2.* [Anthology of world philosophy: in 4 vols. Vol. 1. Part 2] М.: Misl, 1969. P. 828-831
2. Dovatura A.Y. (1983) *Arystotel. Sochyneniya: V 4 t. T. 4.* [Aristotle. Essays: In 4 vols. Vol. 4.]. М.: Misl, 1983. 830 p.
3. Ashmarov Y.A. (2019) *Ekonomycheskaia teoriya v retrospektyve (ystoryia ekonomicheskikh uchenyi): uchebnoe posobie* [Economic theory in retrospect (history of economic doctrines): a textbook]. Moskva, Berlyn: Dyrekt-Medya, 2019. 381 p.
4. Bekon F. (1954) *Novaia Atlantyda. Oputu y nastavleniya npravstvennye y polytycheskye. Perv. Z.E. Aleksandrovoi* [New Atlantis. Experiences and instructions moral and political]. М.: Yzdatelstvo Akademii nauk SSSR, 1954, 243 p.
5. *Bolshaia sovetskaia entsyklopediya : [v 50 t.]. T. 33 : Pech - Poltsyn / hl. red. B.A. Vvedenskiy. – 2-e yzd* [The Great Soviet Encyclopedia: [in 50 volumes]. Vol. 33: Furnace - Poltsin / ch. ed. B.A. Vvedenskiy. - 2nd ed.]. М.: BSE, 1955. 671 p.
6. *Velykyi entsyklopedychnyi yurydychnyi slovnyk / za red. akad. NAN Ukrainy Yu.S. Shemshuchenka. 2-he vyd., pererobl. i dopovn* [Large encyclopedic legal dictionary / ed. acad. NAS of Ukraine Yu.S. Shemshuchenko. 2nd ed., Reworked. and add.]. Kyiv: Vyd-vo «Iurydychna dumka», 2012. 1020 p.
7. *Vse nachynalos s desiatyne: Per. s nem./ Obshch. red. y vstup. st. B.E. Lanyna* [It all started with tithes: Per. with him / Society. ed. and introduction. Art. B.E. Lanina]. М.: Prohress, 1992. 408 p.
8. Holbakh, Pol Anry (1963) *Yzbrannyye proizvedeniya: V 2 t. T.2* [Selected works: In 2 vols. Vol.2]. М.: Sotskhyz, 1963. 563 p.
9. Hrafskiy V.H. (2007) *Vseobshchaia ystoryia prava y hosudarstva: uchebnyk dlia vuzov. 2-e yzd., pererab. y dopol* [General history of law and the state: a textbook for universities. 2nd ed., Reworked. and add.]. Moskva : Norma, 2007. 752 p.
10. Zlobyn N. N. *Naloh kak pravovaia katehoriya* [Tax as a legal category]. *Fynansovo-pravovaia doktryna postsotsyalisticheskoho hosudarstva. Mezhdunarodnaia konferentsiya* [Financial and legal doctrine of the post-socialist state. International conference.]. 2003. Vip. 1. 360 p.
11. Ivanov Yu. B., Krysovatiy A. I., Desiatniuk O. M. (2006) *Podatkova systema: pidruchnyk* [Tax system: a textbook]. Kyiv : Atika, 2006. 920 p.
12. Kolesnykov O.V., Boiko D.I., Kokovikhina O.O. (2008) *Istoriia hroshei ta finansiv : navch. posib. 2-he vyd., vypr. ta dopov* [History of money and finance: textbook. way. 2nd ed., Corr. and add.]. Kyiv : Tsentr uchbovoi literatury, 2008. 140 p.
13. Kropotkin P.O. (2014) *Anarkhiia (antolohiia)* [Anarchy (anthology)]. М.: Dyrekt-Medya, 2014. 475 p.
14. Kutuzova K.Iu. (2015) *Poniatye nalohov, ykh vydi y funktsyy na sovremennom etape* [The concept of taxes, their types and functions at the present stage]. *Ynnovatsionnaia ekonomika: perspektivy razvitiya i sovershenstvovaniya* [Innovative economy: prospects of development and improvement]. 2015. №2(7). P.162-167.
15. Kucheriavenko M.P. (2008) *Podatkove pravo Ukrainy: Akademichnyi kurs : pidruchnyk* [Tax Law of Ukraine: Academic Course: Textbook]. Kyiv : Vseukrainska asotsiatsiia vydavtsiv «Pravova yednist» [All-Ukrainian Association of Publishers "Legal Unity"], 2008. 701 p.

16. Mahopets O.A. (2017) *Vyznachennia sutnosti poniattia "podatok" z urakhuvanniam yoho zmistovnykh kharakterystyk* [Defining the essence of the concept of "tax" taking into account its substantive characteristics]. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky* [Scientific works of Kirovohrad National Technical University. Economic sciences]. 2017. Vyp. 32. P.160-171.
17. Nechaev A. S., Antypyna O. V. (2014) *Nalohooblozhenye v Rossyy: analiz y tendentsiya razvytiya* [Taxation in Russia: analysis and development trend]. *Fynansi y kredyt* [Finance and credit]. 2014. № 1. P. 73-77.
18. Ozhegov S.Y., Shvedova N.Iu. (1992) *Tolkovui slovar russkoho yazuka* [Explanatory dictionary of the Russian language]. M. Yzdatelstvo "Azb". 1992, p. 142.
19. Ozerov Y.Kh. (1917) *Osnovi fynansovoi nauky: Uchenye ob obyknovennikh dokhodakh* [Basics of financial science: The doctrine of ordinary income]. Yzd. 5-oe, [pererab. y dop.]. M. : Yzd-vo "Nauka". 1917. Vip. 1. 544 p.
20. Orliuk O.P. (2003) *Finansove pravo : Navchalnyi posibnyk* [Financial Law: A Textbook]. K.: Yurinkom Inter [Jurinkom Inter], 2003. 528 p.
21. Perov A. V., Tolkushkyn A.V. (2012) *Nalohy y nalohooblozhenye: Uchebnoe posobyie* []. M.: Yurait-Yzdat [Yurayt-Izdat,], 2012. 362 p.
22. Kucheriavenka M.P., Bekh H.V., Dmytryk O.O., Kobyl'nik D.A. ta in. (2003) *Podatkove pravo: Navch. posib* [Tax law: Textbook. way]. K.: Yurinkom Inter [Jurinkom Inter], 2003. 400 p.
23. *Podatkovi kodeks Ukrainy: Zakon vid 02.12.2010 № 2755-VI* [Tax Code of Ukraine: Law of 02.12.2010 № 2755-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 2011. № 13-14.- № 15-16.- № 17.- st.112.
24. *Pro systemu opodatkuvannia: Zakon Ukrain vid 25.06.1991 №1251-12* [On the taxation system: Law of Ukraine of 25.06.1991 №1251-12]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1991. N 39. st.510.
25. Chybynev V.M. (2003) *Henezys nalohovoi musly v Rossyy* [Genesis of tax thought in Russia]. *Ystoryia hosudarstva y prava* [History of the state and law]. M.: Yuryst, 2003. №3. P. 47-49.
26. Iaroshenko F.O., Pavlenko V.L. (2002) *Istoriia podatkiv ta opodatkuvannia v Ukraini : navch. posib.* [History of taxes and taxation in Ukraine: textbook. way]. Irpin : *Akademiiia DPS Ukrainy* [Academy of the State Traffic Police of Ukraine], 2002. 240 p.

Эволюция научных взглядов на противоречивую сущность налогов

Калаянов Дмитрий

доктор юридических наук, профессор

Заведующий кафедрой государственно-правовых дисциплин

Одесский государственный университет внутренних дел, Одесса, Украина

Боксгорн Анастасия, e-mail: boksgorn1996@gmail.com

аспирант кафедры административного права и административного процесса

Одесский государственный университет внутренних дел,

Преподаватель кафедры государственно-правовых дисциплин

Одесский государственный университет внутренних дел, Одесса, Украина

Юридический консультант ООО «ГИДРОХАУС»

Аннотация. В статье сделаны попытки раскрыть сущность налогов и их правовую природу на различных этапах существования человечества. Авторами было проанализировано различные точки зрения отечественных и зарубежных ученых в вопросах экономического содержания налогов, социальной справедливости налогообложения, а также необходимости их существования через призму общественной полезности.

Ключевые слова: налоги, налогообложение, сущность налогов, противоречивость налогообложения, история налогов.

Centre for European Reforms Studies a.s.b.l.
(Grand Duchy of Luxembourg)

European Reforms Bulletin

scientific peer-reviewed journal

2020
No. 4

Passed for printing 18.12.2020. Appearance 24.12.2020.
Typeface Times New Roman. Circulation 100 copies.

Design, computer page positioning, layout: **Centre for European Reforms Studies, a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg**
All the articles are published in author's edition. Publishing institution: **Centre for European Reforms Studies, a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg** (Registre de commerce et des sociétés, Luxembourg, F 10.340, siège social: L-1541 Luxembourg, 36, boulevard de la Fraternité),
+352661261668, e-mail: bulletin@email.lu, <http://cers.eu.pn/bulletin.html>